

Szindbád mögött maga az író, Krúdy Gyula rejtőzik, mint ahogy Rezeda Kázmér és más alakok mögött is. Kérdés most már, ki ez az élet hajóján ringatózó, Ezeregy éjszaka meséiből kölcsönzött jelképes alak? Könnyű volna elítélni, sommásan megállapítani róla: bizony nem más, mint erkölcstelen, hazudozó, lump fráter, aki irtózik a tisztes polgári életformától, kerül a templomot, szívtelen asszonyfaló s még sok más egyéb. Am, ha pálcát törünk őszülő feje fölött, rosszabbak leszünk nála, igazságtalan és méltánytalan farizeusokká válunk.

Korántsem olyan ugyanis Szindbád, mint amilyennek első pillantásra látszik. Álmodozó költő, aki elnéző szeretettel tekint az emberekre, noha nagyon is jól látja mind a társadalom, mind az egyének hibáit, sőt finom, lírai hangvételű iróniája tulajdon személyét sem kíméli. „Mindent szeretett, ami hazugság, illúzió, elképzelés, regény”. Szerette, mert kénytelen volt szeretni, hiszen a körülötte zajló élet készítette arra, hogy álmokba meneküljön, mivel nem volt az egyéb hig habnál, higabb, mint a ser, amit a pincér elébe tett a vendéglői asztalra. Maga a kor volt „átmenet”, levegője komor tragédiák előszelétől volt terhes s mivel ez a világ azt kívánta, azt várta tőle, hogy hazudjon, becsapott hát mindenkit, önmagát is. Hazudott a nőknek, akik eleve arra kérték, hazudjon nekik valami szépet és hazudott merő könnyörületből. Így a főpincérnek is, akinek azt hazudta, ő volt második férje hűtlen asszonyának, hogy ily módon csökkentse fájdalmát, társa legyen elhagyatottságában.

Igen, bűnös volt, de tudta, hogy bűnös. Kerülte a templomot, csak randevúztatott körülötte, de félt Istentől. Anynyira félt, hogy még a szemé elé sem mert kerülni, még gyónni is barátját küldte maga helyett, aki néhány krajcárért átvállalta bűneit. Mikor végét érezte, még búcsút járni is elment s vajákos vénasszonyok imájára bízta gyógyulását. Hite talán babonás, irreális, de eleven hit volt. S végül is: el lehet ítélni egy költőt, egy költő színes álmait? Nem, nem lehet. Már annál inkább nem, mivel mi magunk is szívesen feledkezünk bele ebbe a könnyű habba, sajnáljuk, hogy elmúlt, s hogy kimaradtunk belőle.

Líraian szép, krúdys hangulatú Huszárik Zoltán Szindbád filmje, Sára Sándor pedig olyan festőien megkapó képeket szerkesztett hozzá, hogy a mozit elhagyva fájdalmasan érezzük, álmovilágból ébredtünk. (B. L.)